

MINU NEERUTI

Anne Peäske

Igal inimesel peab siin päikese all üks koht olema, mis talle kosutust ja hingepidet pakub. Suurejoonelisemad ihkavad mere ääretust, enesestõmbunud sulguvad metsa kaitsvasse sülle, tugevad ihkavad üles mägedelle...

Mina olen järveusku ja sellepärast on minu Neeruti ennekõike Nelja Järve Maa. Vahel lõbustan ennast mõttega, et Neeruti ajaraamatu esimesteks sõnadeks on: "Alguses olid järved". Alles siis pani looja neile ilustuseks mäed ümber.

Pisike maa see Neeruti ja tervelt neli täiesti omanäolist veesilma! Igaüks ise tuju jaoks.

Tagajärvele lähen siis, kui tunnen end rõõmsa ja tugevana. Kui tahan pikalt ja palju ujuda või niisama paadisillalt varbaga vett pritsida. Tema juurde käivad laste killamine, mehehakatiste keerulised vettehüpped ja emmede veekartlik hädaldamine. Kõik on seal õblukesel kaldaribal pead-jalad koos nagu üks püha veeperekond. Üürikest aega on see isegi huvitav.

Eesjärv on kuidagi asjalik - tema kallastel on ju teed, mispidi aetakse tööasju ja sellepärast päeval ta sinuga suhtlemiseks aega ei leia. Temaga rääkimiseks on vaja siia tulla hästi vara hommikul kui ta alles ärkab ja udutekki pealt ära lükkama hakkab, et seejärel kaskedele toimekalt tere hommikust öelda.

Orajärvele lähen kui meel tikub nukraks minema või mõtted hajali kiskuma kipuvad. Siis ka, kui tunnen, et kõik mu teed on ummikteed ja elumõte ähmuma hakkab. Orajärv on rahu ise ja sisendab minussegi usku, lootust, väärikust ja turvatunnet.

"Vaata, midagi halba ei saa ju juhtuda, kuni mina siin olen ja sina minu seljataha saad hoida," ütleb ta.

Kui aga on tarvis maailmakärast ära käia, lähen **Sinijärvele**. Tema on üleni üks salapära ja aitab mind suhelda nendega, keda enam mu kõrval pole. Ta laseb neil minu juurde tulla ja meil on seal üksteisele nõnda palju ütelda. Liiga lähedale Sinijärvele ei tohi minna, nagu ei tohi liialt läheneda ühelegi haprale asjale, olevusele või hingele. Ta kaitseb oma lumma samblakaldaga, mis tundetu tallaja jalge all äkitsi avanedagi võib.

Tahan kõigile headele tulijatele soovida - vaadake Neerutit läbi järvesilmade!

- - -

NEERUTI MÄED

Pandivere kõrgustiku põhjaosa silmapaistvamaid pinnavorme, maastikukaitseala; pindala 885 hektarit, kõrgus kuni 126 m üle merepinna. Suuremat osa mägedest katab liigirikas kuusemets.

Muistendite järgi on Neeruti mäed Kalevipoja künnivaod (ENE, 5 kd, 1973).

Neeruti mägedes asusid muinasajal kaks linnust - Mäeotsa ja Sadulamäe linnamägi.

Neerutit on esmakordselt mainitud külana aastal 1241. Mõis oli olemas aastal 1412 ning oma nüüdse nime sai Nierothidelt, kellele mõisavaldused 16.-17. sajandil kuulusid.

- - -

SARAPIKU MAJANDAMISEST

Neerutis puhastusraie korras raiutavatest sarapuudest läheb enamik tuleroaks. Kuid võiks toimida ju ka teisiti. Mõnel puidufirmal võiks olla summaarselt kasulik muuta see puit likviidseks - üle 5 sentimeeti läbimõõduga tüvedest saaks kenasid iluliiste. Neid on kasutatudki toakujunduses.

3-5cm läbimõõduga puitu saaks kasutada Neeruti-teemaliste suveniiride valmistamiseks, näiteks põletustehnikas.

Peenemad, sirged võsud kõlbaksid realiseerida herne- või tomatikeppidena (50 või 100 kaupa kimbus). Võiks välja kuulutada konkursi sarapuust suveniiride ja tarbeesemete kavandite saamiseks.

Et matkaradade lahtiraiumine peaks algama juba juulis-augustis, peaks vähemalt jämedamad tüved siis ka tulesurmast päästma.

- - -

SUUSAMAJA KURESÖÖDILE - ON SEE TEOSTATAV?

N-klubi liikmete tarvis rajatava suusamaja asupaigaks on pakutud kohta Kuresöödi lõkkeplatsi taha vastu Mustakatku oosi. Suusamaja omaks ühise katuse all sauna (duširuumid), riietusruumid, kaminaga puhkeruumi, tualetid (osa neist üldkasutatavad). Majja tuleks Neeruti muuseumi ekspositsiooniruum, puhketoad jne.

Ehitusmaterjaliks kasutada mägedes olevat koristamata puudelasu kokkuleppel maavaldajaga. Töö teevad N-klubilased talgute korras. Ruume kasutaksid eelkõige klubi liikmed puhkuseks ja sportimiseks. Haldamiskulude katteks kasutatakse N-klubi liikmemakse ja külastustasusid st laekunud summasid.

Asendiplaan ja eskiis kooskõlastatakse valla ametiisikutega. Suusamaja rajamisel tehtud talgutunnid ja annetatud materjalid registreeritakse ja arvestatakse liikmemaksu katteks. Mõelgem sellele.

- - -

OTSITAKSE...

Repliik

Neeruti Mäeotsa linnamäge, mitte natuuris, vaid fotopaberil. Linnamägi, üks ilusamaid Eestis, langes viiskümmend aastat tagasi mündris rüüstajate ohvriks ja on nüüd Tapa sõjaväelennuvälja vundamendiks. Kahjuks ei ole õnnestunud leida ühtki pilti linnamäest, mis annaks edasi tema vägevust. Võib-olla on kellelgi lugejatest albumis või teada mõni foto

Mäeotsa linnamäest? Või mõni teine foto vanast, sõjaeelsest Neerutist. Ka 40-50-60-ndate aastate fotod pakuvad huvitavat ainet toimunud muutustest.

Oma pakkumistest võiksite teatada praegu ehk parimale "neerutoloogile" Kalju Viisele, tel 50066, aga ka Neeruti näitusemajja (muuseumisse) Kuresöödil. Fotod tagastatakse peale kopeerimist ilmtingimata. Meil pole näiteks materjale linnarahva "dessantidest" Neerutisse ehk erirongidest, mis tõid hommikul rahva järvedemaale ja võtsid ühtul jälle peale (Ristamäelt, mitte Kadrinast).

Loodame Teie abiga, armsad Neeruti-sõbrad, täiendada oma kultuuriloolist mälu Põhja-Eesti ühest kaunimast paigast.